

Силабус дисципліни «Грошово-кредитні системи зарубіжних країн»

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ D1 · 071 ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ

072 ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА, СТРАХУВАННЯ ТА ФОНДОВИЙ РИНОК

90 годин · 3 кредити ЄКТС · 3 змістовних модулі

Загальна інформація про дисципліну

Ідентифікація

Назва: Грошово-кредитні системи зарубіжних країн

Спеціальність: **D1** Облік і оподаткування; **071** Облік і оподаткування; **072** Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

Ступінь: Фаховий молодший бакалавр / Бакалавр

90

Годин

загальний обсяг дисципліни

3

Кредити ЄКТС

відповідно до стандарту

3

Модулі

змістовних блоки курсу

Компетентності та результати навчання

Загальні компетентності

Здатність до аналізу, синтезу та критичного оцінювання інформації у сфері грошово-кредитних відносин: порівняння монетарних систем різних країн, формування обґрунтованих висновків щодо ефективності грошово-кредитної політики. Уміння самостійно навчатися, планувати роботу та організовувати виконання завдань у визначені строки, зокрема під час підготовки аналітичних оглядів, порівняльних досліджень та презентацій.

Здатність до усної та письмової професійної комунікації у сфері фінансів і банківської справи: чітко пояснювати монетарні концепції, аргументовано аналізувати діяльність центральних банків, оформлювати аналітичні звіти та висновки. Відповідальність, ініціативність та готовність працювати в команді під час аналізу кейсів із монетарної практики зарубіжних країн.

- аналізувати навчальну, статистичну та нормативну інформацію у сфері грошово-кредитних систем;
- виділяти головне та узагальнювати результати порівняльного аналізу;
- планувати власну діяльність і дотримуватися дедлайнів;
- коректно спілкуватися з викладачами та одногрупниками;
- брати участь у командній роботі та розподіляти обов'язки.

Фахові компетентності

Розуміння сутності грошово-кредитних систем зарубіжних країн, їх структури, функцій та ролі в національних і глобальній економіках. Знання принципів функціонування центральних банків провідних країн світу (ФРС США, ЄЦБ, Банк Японії, Банк Англії та ін.), їх організаційної структури та інструментів монетарної політики.

Здатність аналізувати грошово-кредитну політику зарубіжних країн: таргетування інфляції, операції на відкритому ринку, норми обов'язкових резервів, облікову ставку. Знання основ функціонування банківських систем, платіжних та розрахункових механізмів, а також специфіки міжнародних валютних відносин.

- характеризувати структуру та елементи грошово-кредитних систем провідних країн;
- визначати роль і функції центральних банків у проведенні монетарної політики;
- порівнювати банківські системи різних країн за ключовими параметрами;
- орієнтуватися в інструментах грошово-кредитного регулювання;
- пояснювати вплив глобалізаційних процесів на розвиток грошово-кредитних систем.

Результати навчання

Пояснювати сутність основних категорій грошово-кредитних систем: грошова маса, грошовий мультиплікатор, монетарна база, валютний курс, інфляційне таргетування, облікова ставка, операції відкритого ринку. Аналізувати монетарну політику центральних банків провідних країн світу для виявлення спільних рис та особливостей їх функціонування.

Характеризувати еволюцію та сучасний стан грошово-кредитних систем США, країн ЄС, Великобританії, Японії, Китаю та інших держав; застосовувати методи порівняльного аналізу; визначати основні тенденції та робити висновки щодо ефективності монетарного регулювання в контексті глобалізації.

- пояснювати зміст монетарних категорій і понять;
- аналізувати структуру і функції центральних банків зарубіжних країн;
- визначати показники ефективності грошово-кредитного регулювання;
- застосовувати методи порівняльного аналізу монетарних систем;
- використовувати офіційні джерела центральних банків для прийняття обґрунтованих висновків.

Теоретичні основи та еволюція грошово-кредитних систем

Тема 1.1

Сутність та структура грошово-кредитної системи. Поняття грошово-кредитної системи, її складові елементи: грошова система, кредитна система, система центральних банків. Типологія та класифікація грошово-кредитних систем.

Тема 1.2

Еволюція світових грошово-кредитних систем: від золотого стандарту до сучасних моделей монетарного регулювання. Бреттон-Вудська та Ямайська валютні системи, їх вплив на розвиток національних грошово-кредитних систем.

Тема 1.3

Центральні банки як ключовий інститут грошово-кредитних систем. Статус, функції та організаційна структура центральних банків. Незалежність центрального банку та її вплив на ефективність монетарної політики.

Грошово-кредитні системи провідних країн світу

Тема 2.1

Грошово-кредитна система США. Федеральна резервна система: структура, функції, інструменти монетарної політики. Роль долара США у світовій фінансовій системі.

Тема 2.2

Грошово-кредитна система країн Єврозони. Євроцентральна банківська система, роль ЄЦБ, монетарна політика в умовах валютної інтеграції. Особливості банківських систем Німеччини, Франції, Великобританії.

Тема 2.3

Грошово-кредитні системи Японії та Китаю. Банк Японії: цілі, інструменти, нетрадиційна монетарна політика. Народний банк Китаю: специфіка регулювання та роль юаня в міжнародних розрахунках.

Тема 2.4

Грошово-кредитні системи країн з трансформаційними економіками. Досвід монетарного реформування країн Центральної та Східної Європи, особливості функціонування їх центральних банків та банківських систем.

Монетарна політика та глобальні тенденції

Тема 3.1

Інструменти монетарної політики зарубіжних центральних банків: операції на відкритому ринку, облікові ставки, норми обов'язкового резервування, валютні інтервенції. Порівняльний аналіз ефективності інструментів.

Тема 3.2

Стратегії та режими монетарної політики: таргетування інфляції, таргетування грошових агрегатів, валютне таргетування. Досвід впровадження різних режимів монетарної політики у провідних країнах.

Тема 3.3

Банківські системи зарубіжних країн та їх регулювання. Моделі банківського нагляду, міжнародні стандарти Базельського комітету (Базель III/IV), інструменти макропруденційної політики.

Тема 3.4

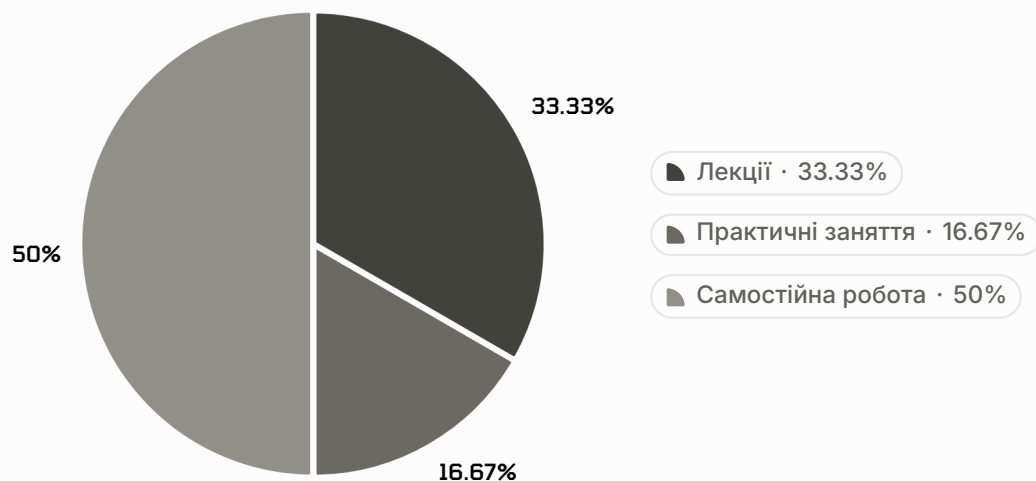
Сучасні тенденції розвитку грошово-кредитних систем: цифрові валюти центральних банків (CBDC), фінансова глобалізація, нетрадиційна монетарна політика (QE) та виклики для традиційних банківських систем.

Розподіл навчального часу – 90 годин

Модуль	Тема	Лекції (год.)	Практичні (год.)	Самостійна робота (год.)
Модуль 1	Тема 1.1 – Сутність і структура ГКС	2	1	4
	Тема 1.2 – Еволюція світових ГКС	2	1	4
	Тема 1.3 – Центральні банки	2	2	4
Модуль 2	Тема 2.1 – ГКС США	4	1	4
	Тема 2.2 – ГКС Єврозони	2	2	4
	Тема 2.3 – ГКС Японії та Китаю	2	1	4
	Тема 2.4 – ГКС трансформаційних економік	4	2	4
Модуль 3	Тема 3.1 – Інструменти монетарної політики	4	2	4
	Тема 3.2 – Стратегії монетарної політики	4	2	4
	Тема 3.3 – Банківські системи та регулювання	2	2	4
	Тема 3.4 – Сучасні тенденції розвитку	2	2	5
Разом		30	15	45

 Загальний обсяг: **90 годин = 3 кредити ЄКТС**. Розподіл є орієнтовним і може коригуватися відповідно до специфіки навчального процесу.

Примітки до розподілу часу

Структура навчального часу

Загальний обсяг — **90 годин (3 кредити ЄКТС)** — розподілено між трьома формами роботи для забезпечення балансу між теорією та практикою.

- **Лекції (30 год.):** подача ключового теоретичного матеріалу
- **Практичні (15 год.):** відпрацювання навичок, розв'язання задач
- **Самостійна робота (45 год.):** поглиблене вивчення, підготовка завдань

□ Самостійна робота становить **50% обсягу дисципліни** — студенти навчаються працювати з джерелами самостійно.

Самостійна робота студентів

Опрацювання літератури

Поглиблене вивчення теоретичного матеріалу за підручниками з грошово-кредитних систем зарубіжних країн (Степаненко, Нікіфоров та ін.), методичними рекомендаціями ДБТУ (2022), науковими статтями у фахових виданнях. Студент має вміти конспектувати ключові положення, виділяти головні поняття, порівнювати монетарні системи різних країн, формувати аналітичні узагальнення за темами курсу.

Індивідуальні завдання

Виконання аналітичних завдань із порівняльного аналізу грошово-кредитних систем зарубіжних країн; оцінки ефективності монетарної політики центральних банків; дослідження трансмісійних механізмів; творчих завдань — підготовка есе, аналітичних оглядів, міні-досліджень з актуальних питань функціонування банківських систем та цифрових валют. Очікуваний результат — уміння застосовувати теорію на практиці та обґрунтовувати висновки.

Робота з інформаційними ресурсами

Опрацювання офіційних сайтів Національного банку України (bank.gov.ua), Федеральної резервної системи США (federalreserve.gov), Європейського центрального банку (ecb.europa.eu), Банку міжнародних розрахунків (bis.org) та МВФ (imf.org). Аналіз статистичних звітів щодо монетарної політики, порівняння показників у динаміці, пошук актуальної інформації для навчальних завдань. Результат — розвиток навичок роботи з офіційними джерелами центральних банків.

Підготовка до занять

Підготовка до практичних занять шляхом опрацювання умов аналітичних завдань, повторення теоретичного матеріалу; підготовка до тестувань через вивчення ключових термінів і визначень, показників та механізмів монетарної політики; підготовка до контрольних робіт за кожним змістовним модулем через систематизацію знань і повторення прикладів із занять. Очікуваний результат — готовність до активної роботи на заняттях і впевнене виконання контрольних завдань.

Форми контролю знань

1

Поточний контроль

Завдання: аналітичні та порівняльні вправи за темами змістовного модуля. Оцінюються регулярність виконання завдань, якість відповідей і рівень засвоєння матеріалу щодо грошово-кредитних систем зарубіжних країн. Поточний контроль формує накопичувальну оцінку протягом семестру.

2

Проміжний контроль

Самостійна робота — комплексне ситуаційне завдання або аналітичний огляд, які охоплюють теми змістовних модулів (теоретичні питання, порівняльний аналіз монетарних систем, оцінка інструментів грошово-кредитного регулювання). Оцінюються повнота відповіді, аргументованість і обґрунтованість висновків.

3

Підсумковий контроль

Залік або іспит відповідно до навчального плану. Форма проведення — тестування. Підсумкова оцінка враховує результати поточного, проміжного та підсумкового контролю відповідно до встановленої шкали оцінювання: 100-бальна система з переведенням у національну шкалу та ЄКТС.

Методи викладання

Підходи до навчання

Викладання дисципліни «Грошово-кредитні системи зарубіжних країн» поєднує класичні академічні та інтерактивні методи, що забезпечує формування не лише міцної теоретичної бази, а й аналітичних навичок, необхідних для майбутньої професійної діяльності у сфері обліку, оподаткування, фінансів та банківської справи. Такий підхід сприяє глибшому розумінню монетарних процесів, розвитку порівняльного мислення та вмінню застосовувати набуті знання під час фахових завдань.

Лекції Системне подання теоретичного матеріалу з використанням наочних схем, таблиць і прикладів із монетарної практики зарубіжних країн; студенти ведуть конспекти та задають уточнювальні запитання.	Кейс-стаді Аналіз реальних ситуацій у сфері монетарної політики (антикризові заходи ФРС, QE ЄЦБ, нетрадиційна політика Банку Японії); студенти виявляють проблему, пропонують рішення та обґрунтовують висновки.	Порівняльний аналіз Зіставлення грошово-кредитних систем різних країн за структурою, інструментами та ефективністю монетарної політики; відпрацювання навичок системного порівняння.
Дискусії Обговорення актуальних проблем монетарної сфери (інфляція, цифрові валюти центральних банків, регуляторні реформи після кризи); розвиток критичного мислення та аргументації.	Робота з нормативними документами Опрацювання стандартів Базельського комітету, звітів МВФ, публікацій центральних банків; формування навичок роботи з міжнародними фінансовими документами.	Самостійне дослідження Підготовка аналітичних оглядів, порівняльних рефератів і презентацій за обраною монетарною темою; розвиток навичок самостійного пошуку та систематизації інформації.

Тестування та опитування Перевірка рівня засвоєння матеріалу після кожної теми; формування навичок чіткого та лаконічного формулювання відповідей щодо монетарних категорій та механізмів.
--

 Усі методи спрямовані на формування компетентностей, передбачених освітньо-професійними програмами спеціальностей D1, D71 «Облік і оподаткування» та D72 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок».

Рекомендована література та ресурси

1. Степаненко С. В. Грошово-кредитні системи зарубіжних країн : методичні рекомендації для практичних занять для здобувачів спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». — Харків : ДБТУ, 2022.
2. Нікіфоров П. О., Гладчук О. М., Марич М. Г., Федішин М. П. Банківська система : навчальний посібник. — Чернівці : Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича, 2023. — 224 с.
3. Лебідь О. В. Міжнародні фінанси та фінансовий менеджмент : методичні рекомендації до практичних завдань і самостійної роботи. — Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2022. — 48 с.
4. Стойко О. Я., Дема Д. І. Фінанси : підручник. — Житомир : Університет «Полісся», 2024. — 317 с.
5. Шубала О. М., Рудь Н. Т., Дзямулич М. І. Економіка та управління персоналом : курс магістра : навч. посіб. — Луцьк : Надстир'я, 2024. — 344 с.
6. Непран А. В., Шевченко І. Ю. (ред.) Економіка підприємства : підручник. У 3 т. Т. 1. — Харків : Вид-во Іванченка І. С., 2024.
7. Кудінова А. В., Кулага І. В., Лопух К. В. Основи економічних знань : навч. посіб. — Київ : ВЦ «Академія», 2023. — 208 с.
8. Петруня Ю. Є., Задоя А. О. Економіка: базовий курс : навч. посіб. [Електронне видання]. 6-те вид., переробл. і доп. — Дніпро : Університет імені Альфреда Нобеля, 2023. — 265 с.
9. Єршова О. О., Гончаренко І. М. Сучасні моделі управління розвитком бізнесу: сутність, види, інноваційні бізнес-моделі. Журнал стратегічних економічних досліджень. — 2022. — № 2(7). — С. 75.
10. Степасюк Л. М., Якимовська А. В. Методичні вказівки для виконання практичних завдань. — Київ : НУБіП України, 2024.
11. Закон України «Про Національний банк України» (чинна редакція зі змінами). — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>
12. Закон України «Про банки і банківську діяльність» (чинна редакція зі змінами). — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>
13. Офіційний сайт Національного банку України. — URL: <https://bank.gov.ua/>
14. Офіційний сайт Федеральної резервної системи США. — URL: <https://www.federalreserve.gov/>
15. Офіційний сайт Європейського центрального банку. — URL: <https://www.ecb.europa.eu/>
16. Офіційний сайт Банку Англії. — URL: <https://www.bankofengland.co.uk/>
17. Офіційний сайт Банку Японії. — URL: <https://www.boj.or.jp/en/>
18. Офіційний сайт Банку міжнародних розрахунків. — URL: <https://www.bis.org/>
19. Офіційний сайт Міжнародного валютного фонду. — URL: <https://www.imf.org/>
20. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. — URL: <https://mof.gov.ua/>
21. Офіційний сайт Державної податкової служби України. — URL: <https://tax.gov.ua/>
22. Офіційний сайт Верховної Ради України. — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>
23. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. — URL: <https://www.kmu.gov.ua/>
24. Офіційний сайт Державної служби статистики України. — URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
25. Журнал «Економіка та суспільство» (електронне видання). — URL: <https://economyandsociety.in.ua/>